

Instituce spojují síly pro rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání

29.10.2024 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

V rámci memoranda se MŠMT spolu s partnery zavázalo poskytovat cílenou podporu zřizovatelům škol v lokalitách, které jsou nejvíce ohroženy možnou segregací. Těmto zřizovatelům budou nyní k dispozici odborníci, kteří budou spolupracovat s dalšími lokálními aktéry, jako jsou ředitelé a učitelé škol, místní politici, úředníci školských odborů či neziskové organizace.

„Cílem našich aktivit je zajistit, aby každé dítě dostalo kvalitní vzdělání ve škole, kterou má nejbližší, a aby mezi jednotlivými školami nebyly výrazné kvalitativní rozdíly,” komentuje meziinstitucionální snahy ředitel odboru rovného přístupu ke vzdělávání a podpory pracovníků v regionálním školství MŠMT **Jan Vöröš Mušuta**. Intenzivní podpora zřizovatelů škol má zároveň pomoci překonat výzvy roztržitého vzdělávacího systému, který může komplikovat koordinaci a realizaci opatření.

Pro naplnění závazku memoranda bude Ministerstvo pro místní rozvoj skrze svoji Agenturu pro sociální začleňování pomáhat v následujících třech letech v Ostravě, Brně, Moravském Berouně, České Kamenici, Tachovu a České Třebové v cílené desegregaci školských soustav. *„Společně reagujeme na přetrvávající problém nerovného přístupu ke vzdělávání pro děti se sociálním znevýhodněním. Spolupráce se zaměří zejména na zmapování a odstranění bariér v dostupnosti vzdělávání a vytvoření strategií, které obcím pomohou zpřístupnit kvalitní vzdělávání pro všechny děti. Agentura pro sociální začleňování k tomu poskytne zřizovatelům a školám potřebnou podporu,”* uvedl ministr pro místní rozvoj **Petr Kulháněk**.

Agentura bude spolupracovat v následujících pěti letech i s realizátory Místních akčních plánů v lokalitách s vysokým podílem romských dětí ve vzdělávání. *„Připravili jsme tento program ve spolupráci s MŠMT, NPI a PaQ Research, abychom společně přispěli k systematické desegregaci dětí se sociálním znevýhodněním ve vzdělávání. Program jsme vyhlásili na začátku tohoto roku a zájem obcí o spolupráci byl značný. Jsem velmi rád, že se obce ke spolupráci hlásí, ukazují tím velkou motivaci k řešení, a to i přesto, že řadu důležitých opatření už samy realizují,”* doplňuje ředitel Agentury pro sociální začleňování **Martin Šimáček**.

Zástupci institucí, které memorandum podepsaly, nyní společně vytvářejí pro zřizovatele škol metodiku, která bude navíc podpořena vzdělávacími, konzultačními a analytickými aktivitami. Ty zajistí například proškolení relevantních aktérů a poskytnou zřizovatelům škol potřebné nástroje a data pro informovanější rozhodování. Web desegregace.cz, který již nyní obsahuje více než čtyřicet konkrétních intervencí, bude dále rozvíjen a poskytne přístup k materiálům, které vycházejí z rozsáhlých zahraničních a českých studií a ze zkušeností místních aktérů. Podporu projektu vyjádřila i vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny **Lucie Fuková**: *„Mám radost, že se tito významní aktéři na národní úrovni domluvili na spolupráci a společně se zasazují o rovný přístup ke vzdělání pro romské děti. Cílená podpora romských dětí v získání kvalitního vzdělání je prioritou i pro mě.”*

Přestože Česká republika prostřednictvím MŠMT přijala mnoho opatření na odstranění nerovného přístupu ke vzdělávání, vyčleňování romských žáků v některých lokalitách a školách přetrvává. Podíl romských žáků je v ČR kolem 3 %, existuje ale téměř 130 základních škol, kde je více než třetina žáků romského původu, přičemž na 46 školách tvoří více jak polovinu a na 16 školách více než 90 %

všech žáků. Problém vyčleňování romských žáků souvisí také s dalším fenoménem, kterým je nadměrné začleňování romských žáků do speciálního vzdělávacího proudu. V roce 2023/24 tvořili romští žáci 10 % žáků ve speciálních školách a 29 % žáků vzdělávaných podle rámcového vzdělávacího programu s upravenými výstupy z důvodu diagnostikovaného lehkého mentálního postižení, který klade na žáky nižší očekávání. Tito žáci tak čelí nerovnému přístupu ke kvalitnímu vzdělání a jsou pak disproporčně ohroženi vzdělávacím neúspěchem, což má neblahé dopady i na jejich další životy včetně případného znevýhodnění na trhu práce.

Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů je jedním ze dvou hlavních cílů Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, což je zásadní dokument MŠMT, který určuje práci, cíle a nástroje vzdělávací politiky v příštích letech.

Na Českou republiku dopadá rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. H. z roku 2007 a také řízení Evropské komise o porušení unijního práva probíhající od roku 2014, podle kterých docházelo či dochází v České republice k porušování práva romských žáků na rovný přístup ke vzdělání. Výkon rozsudku stále podléhá zesílenému dohledu Výboru ministrů Rady Evropy, Česká republika však přijala odpovědnost za nápravu této situace a podniká kroky k zajištění rovného přístupu ke vzdělání pro všechny děti, bez ohledu na jejich etnický původ.

<https://msmt.gov.cz/institute-spojuji-sily-pro-rovny-pristup-a-kvalitni>